

Ohuproгноos haridus- ja sotsiaalasutuste ning teenuste valdkonnas ohu ennetamiseks

Terviseamet

Keskkonnatervise osakond

Terviseamet (edaspidi TA) on korrakaitseaduse (edaspidi KorS) § 6 lg 1 kohane riikliku järelevalve ülesannet täitma volitatud asutus ehk korrakaitseorgan. Korrakaitsealase tegevusega tegeleb TA järelevalveosakond viies erinevas tegevusvaldkonnas: tervishoid, keskkonnatervis, meditsiiniseadmed, kemikaaliohutus ning nakkushaiguste seire, ennetus ja tõrje.

Keskkonnatervise valdkonnas võib TA erinevates seadustes sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30, 31, 32, 49, 50, 51 ja 52 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras. Riiklik järelevalve on KorS § 2 lg 4 kohaselt korrakaitseorgani tegevus eesmärgiga ennetada ohtu, selgitada see välja ja tõrjuda või kõrvaldada korrarikkumine.

Korrarikkumine on KorS § 5 lg 1 kohaselt avaliku korra kaitsealas oleva õigusnormi või isiku subjektiivse õiguse rikkumine või õigushüve kahjustamine. Õigusnormideks on rahvatervise seadus, erakooliseadus, sotsiaalhoolekande seadus, nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadus, meretöö seadus, turismiseadus ja tubakaseadus. Nõuete mittevastavuse korral võivad saada kahjustada inimeste elu ja tervis ning keskkond.

Korrarikkumine on realiseerunud oht. Keskkonnatervise puhul võivad realiseeruda KorS § 5 lg-s 2-5 nimetatud ohud ning ja lg 6 viidatud ohukahtlus. Oht on KorS § 5 lg 2 kohaselt olukord, kus ilmnenud asjaoludele antava objektiivse hinnangu põhjal võib pidada piisavalt tõenäoliseks, et lähitulevikus leiab aset korrarikkumine. Oluline oht on KorS § 5 lg 3 kohaselt oht isiku tervisele, olulise väärtusega varalisele hüvele või keskkonnale. Kõrgendatud oht on KorS § 5 lg 4 kohaselt oht isiku elule, kehalisele puutumatussele (raske tervisekahjustuse tekitamine), füüsilisele vabadusele, suure väärtusega varalisele hüvele, suure keskkonnakahju tekkimise oht. Lisaks on kõrgendatud oht ka karistusseadustiku 22. peatükis sätestatud kuriteo toimepanemise oht (ebaseaduslik kiirgustegevus). Vahetu oht on KorS § 5 lg 5 kohaselt olukord, kus korrarikkumine leiab juba aset või on suur tõenäosus, et see kohe algab. Ohukahtlus on KorS § 5 lg 6 kohaselt olukord, kus ilmnenud asjaoludele antava objektiivse hinnangu põhjal ei saa tõenäosust, et korrarikkumine aset leiab, pidada piisavaks, kuid mille puhul on alust arvata, et korrarikkumine ei ole välistatud.

Ohu ennetamine on KorS § 5 lg 7 kohaselt see osa korrakaitsest, kus puudub ohukahtlus, kuid saab pidada võimalikuks olukorda, mille realiseerumisel tekib ohukahtlus või oht. Ohu ennetamine on muu hulgas teabe kogumine, vahetamine ja analüüs, toimingute kavandamine ja elluviimine ning riikliku järelevalve meetmete kohaldamine avalikku korda tulevikus ähvardada võivate ohtude tõrjumiseks, sealhulgas süütegude ennetamine.

Korrakaitseorganil on KorS § 24 lg 1 kohaselt lubatud kohaldada riikliku järelevalve erimeetodet ohu ennetamiseks, kui ohuproгноosile tuginedes saab pidada võimalikuks olukorda, mille realiseerumisel tekib oht. Ohuproгноos peab KorS § 24 lg 2 kohaselt põhinema faktidel või korrakaitseorgani

Ohuproгноos haridus- ja sotsiaalasutuste ning teenuste valdkonnas ohu ennetamiseks

teaduslikel või tehnilistel teadmistel või Euroopa Liidu õigusaktist tuleneval järelevalvekohustusel ning lähtuma võrdse kohtlemise põhimõttest. Eeltoodust tulenevalt on koostatud TA riikliku järelevalvealase tegevuse kohta ohuproгноos haridus- ja sotsiaalasutuste ning teenuste valdkonnas (vt tabel). Kontrolliprioriteetide määramiseks on tabelis toodud valdkonna ohutasemed, kus võetakse arvesse valdkonna eripärad ning varasemate kontrollide tulemused.

Inspekterimise sageduse määramisel tuleb lähtuda ohu hindamise kriteeriumitest.

Ohu hindamise kriteeriumid:

- 1.järelevalve tulemused (objekti nõuetele vastavus, ettekirjutuste olemasolu)
- 2.kaebuste olemasolu
- 3.haigestumine
- 4.teenuse kestvus/pikkus
- 5.uus teenuse pakkuja (sealhulgas toitlustamine)

Tabelis toodud kõikide alavaldkondade (koolieelsed lasteasutused, koolid jne) veeru „Ohu kirjeldus“ alla loetakse kõik nõuetele mittevastavused valdkonna õigusaktides toodud nõuetega, mis võivad põhjustada otseseid füüsilisi vigastusi (jäsentel vigastused, kukkumistest tulenevad vigastused jms) või kroonilist haigestumist (keskkonna saaste ruumides, hallituse eosed õhus jne). Iga alavaldkonna nõuded on toodud veerus „Õigusakt“ nimetatud õigusakti(de)s.

Suur ohutase - kõikide alavaldkondade puhul otsene kohene mõju inimese tervisele (vigastused) või oht, mille mõju tervisele ilmneb pikema aja jooksul, kui inimene viibib tervistkahjustavas keskkonnas (saasteained, hallituse eosed õhus jms).

Väike ohutase - väikese ohutasemega on kõik toitlustamise (välja arvatud toitlustamine laste või täiskasvanute ööpäevaringsetes hoolekandeesutustes ja noorte püsilaagrites) ja teenuste pakkumisega (välja arvatud ööpäevaringne asenduskodu- ja erihoolekandeteenus ning nahka läbivad ilu- või isikuteenused) tegelevad objektid.

Ohuproгноos haridus- ja sotsiaalasutuste ning teenuste valdkonnas ohu ennetamiseks

Tabel. Ohuproгноos haridus- ja sotsiaalasutuste ning teenuste valdkonnas

Alavaldkond	Kontrolliese	Ohu kirjeldus	Õigusakt	Ohutase	
				I	II
<p>a) Koolieelsed lasteasutused</p> <p>b) toitlustamise korraldamine koolieelsetes lasteasutustes</p>	Asutus tervikuna, tervisekaitseenõuded - sealhulgas nõuded toitlustamisele	Õigusnormi rikkumine: ohud, mis on seotud koolieelse lasteasutuse sise- ja väliskeskonnaga (toitlustamisest, veest, mittenõuetekohane siseõhu kvaliteet, vigastuste oht mängides, mänguasjade ohutuse nõuete rikkumine jne). Päevakava rikkumised. Tervisetõendite olemasolu.	Vabariigi Valitsuse 06.10.2011 määrus nr 131" Tervisekaitseenõuded koolieelse lasteasutuse maa-alale, hoonetele, ruumidele, sisustusele, sisekliimale ja korrashoiule"; sotsiaalministri 24.09.2010 määrus nr 61 "Tervisekaitseenõuded koolieelses lasteasutuses tervise edendamisele ja päevakavale"; sotsiaalministri 15.01.2008 määrus nr 8 "Tervisekaitseenõuded toitlustamisele koolieelses lasteasutuses ja koolis", rahvatervise seadus, koolieelse lasteasutuse seadus	a) suur	b) väike
<p>Koolid</p> <p>a) Koolid ja koolid õpilaskodudega</p> <p>b) toitlustamise korraldamine koolides</p>	Asutus tervikuna, tervisekaitseenõuded, sealhulgas nõuded toitlustamisele	Õigusnormi rikkumine: sise – ja väliskeskonnaga seotud ohud (toitlustamine, vesi, vigastused, õppeprotsessi ja päevakava korraldusega seotud ohud, territooriumi ohutus	Vabariigi Valitsuse 30.05.2013 määrus nr 84" Tervisekaitseenõuded koolidele", sotsiaalministri 15.01.2008 määrus nr 8 "Tervisekaitseenõuded	a) suur	b) väike

Ohuprognosis haridus- ja sotsiaalasutuste ning teenuste valdkonnas ohu ennetamiseks

		sealhulgas spordiväljakute seisund ja sisustus jne). Tervisetõendite olemasolu	toitlustamisele koolieelses lasteasutuses ja koolis", sotsiaalministri 27.03.2001 määrus nr 36 "Tervisekaitsenõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele", rahvatervise seadus, põhikooli- ja gümnaasiumiseadus, erakooliseadus		
Laste ööpäevaringsed hoolekandeesutused	Asutus tervikuna, tervisekaitsenõuded, sealhulgas nõuded toitlustamisele	Õigusnormi rikkumine: ohud seotud sise- ja väliskeskkonnaga, toitlustamisega. Tervisetõendite olemasolu	Sotsiaalministri 09.01.2001 määrus nr 4 "Laste hoolekandeesutuse tervisekaitsenõuded", rahvatervise seadus, sotsiaalministri 15.01.2008 määrus nr 8 "Tervisekaitsenõuded toitlustamisele koolieelses lasteasutuses ja koolis", sotsiaalministri 01.01.2010 määrus nr 131 „Tervisekaitsenõuded toitlustamisele tervishoiu- ja hoolekandeesutuses“	suur	
Ööpäevaringsed asenduskoduteenused	Asutus tervikuna, tervisekaitsenõuded, nõuded toitlustamisele	Õigusnormi rikkumine: ohud seotud sise- ja väliskeskkonnaga. Tervisetõendite olemasolu	Sotsiaalministri 20.07.2007 määrus nr 59 "Tervisekaitsenõuded asenduskoduteenusele",	suur	

Ohuprognosis haridus- ja sotsiaalasutuste ning teenuste valdkonnas ohu ennetamiseks

			rahvatervise seadus, sotsiaalhoolekande seadus, sotsiaalministri 15.01.2008 määrus nr 8 "Tervisekaitsenõuded toitlustamisele koolieelses lasteasutuses ja koolis"		
Erihoolekandeteenus a) ööpäevaringsed b) mitte ööpäevaringsed	Asutus tervikuna, tervisekaitsenõuded, sealhulgas nõuded toitlustamisele	Õigusnormi rikkumine: ohud seotud sise- ja väliskeskkonnaga, toitlustamisega. Tervisetõendite olemasolu	Sotsiaalkaitseministri 21.12.2015 määrus nr 75 "Tervisekaitsenõuded erihoolekandeteenustele ja eraldusruumile", rahvatervise seadus, sotsiaalhoolekande seadus, sotsiaalministri 01.01.2010 määrus nr 131 „Tervisekaitsenõuded toitlustamisele tervishoiu- ja hoolekandeadesutuses“	a) suur	b) väike
Noorte püsilaagrid	Laager tervikuna (majutus, territoorium), tervisekaitsenõuded, toitlustus	Õigusnormi rikkumine: ohud seotud sise- ja väliskeskkonnaga. Tervisetõendite olemasolu	Sotsiaalministri 23.03.2012 määrus nr 7 "Tervisekaitsenõuded noorte püsilaagritele", rahvatervise seadus.	suur	
Lapsehoiuteenus	Teenuse pakkumise koht tervikuna, tervisekaitsenõuded	Õigusnormi rikkumine: ohud seotud sise- ja väliskeskkonnaga. Tervisetõendite olemasolu	Sotsiaalministri 12.03.2007 määrus nr 28 "Tervisekaitsenõuded lapsehoiuteenusele", rahvatervise seadus, sotsiaalhoolekande seadus		väike

Ohuprognosis haridus- ja sotsiaalasutuste ning teenuste valdkonnas ohu ennetamiseks

Täiskasvanute ööpäevaringsed hoolekandeesutused	Asutus tervikuna, tervisekaitsenõuded, sealhulgas nõuded toitlustamisele	Õigusnormi rikkumine: ohud seotud sise- ja väliskeskonnaga, toitlustamisega. Tervisetõendite olemasolu	Sotsiaalministri 03.04.2002 määrus nr 58 "Täiskasvanute hoolekandeesutuse tervisekaitsenõuded"; sotsiaalministri 14.11.2002 määrus nr 131 "Tervisekaitsenõuded toitlustamisele tervishoiu- ja hoolekandeesutuses", rahvatervise seadus	suur	
Tervishoiuasutused	Nõuded toitlustamisele	Õigusnormi rikkumine: ohud seotud toitlustamisega	sotsiaalministri 14.11.2002 määrus nr 131 "Tervisekaitsenõuded toitlustamisele tervishoiu- ja hoolekandeesutuses", rahvatervise seadus		väike
Kinnipidamisasutused	Toitlustusnormid	Õigusnormi rikkumine: kõrvalekalded toitlustamise nõuetest.	Sotsiaalministri 31.12.2002. a määrus nr 150 „Toidunormid kinnipidamisasutuses“, rahvatervise seadus		väike
Laevapere liikme laeval majutamise tingimused sh toitlustamine	Elamistingimused laeval, tervisekaitsenõuded, sealhulgas nõuded toitlustamisele	Õigusnormi rikkumine: ohud seotud sise- ja väliskeskonnaga, toitlustamisega	Vabariigi Valitsuse 10.07.2014 a. määrus nr 112 „Nõuded laevapere liikme laeval majutamise tingimustele“, meretöö seadus, Tervise- ja tööministri 23.07.2014 a. määrus nr 49 „Laevapere		väike

Ohuprognosis haridus- ja sotsiaalasutuste ning teenuste valdkonnas ohu ennetamiseks

			liikme toidunormid ja toitlustamise kord“		
<p>Ilu- ja isikuteenuse ettevõtted</p> <p>a) Nahka läbivad ilu- või isikuteenused, b) Muud ilu- ja isikuteenused</p>	Asutus tervikuna, töövahendid ja seadmed, teenuse osutaja kvalifikatsioon, tervisekaitse-nõuded	Õigusnormi rikkumine: teenuse osutajal puudub vastav kvalifikatsioon, nahka läbistavate iluprotseduuridega oht nakatuda vere kaudu levivatesse haigustesse. Muude teenuste puhul võimalik nakatuda nahahaigustesse (saun, pediküür, maniküür), parasiitidesse (juuksurist saada peataid), viirustesse või teenus võib iseloomult olla selline, et tekitab välimuses pöördumatuid muutusi (aparaatidega teostatavad iluprotseduurid), kliendi enesetunde halvenemist (valesti teostatud massaažid) jm. Tervisetõendite olemasolu	Sotsiaalministri 20.12.2000. a määrus nr 86 „Tervisekaitse-nõuded ilu- ja isikuteenuste osutamisele“, rahvatervise seadus	a) suur	b) väike
Majutusettevõtted	Asutus tervikuna, tervisekaitse-nõuded	Õigusnormi rikkumine: vastuolud määruses toodud nõuetega, olme-parasiidid (lutikad, prussakad, kirbud jm).	Majandus- ja kommunikatsiooniministri 23.05.2012. a määrus nr 43 „Nõuded majutusettevõttele“, turismiseadus		väike

Ohuprognos haridus- ja sotsiaalasutuste ning teenuste valdkonnas ohu ennetamiseks

Reisiteenused	Teenuse pakkumise koht (rong) tervikuna, tervisekaitse-nõuded	Õigusnormi rikkumine: ohud seotud sise- ja väliskeskkonnaga. Kõrvalekalded tervisekaitse- ja hügieeninõuetest (olmeparasiidid). Saastunud pindade ja õhu kaudu võimalik paljude inimeste nakatumine juhul, kui reisijate seas on haige või nakkust kandev isik.	Sotsiaalministri 2002. a määrus nr 70 „Tervisekaitse-nõuded reisirongidele ja reisiteenuste osutamisele“, rahvatervise seadus“		väike
Muud teenused	Tervisekaitse-nõuded tubakaseaduse täitmisega seoses	Õigusnormi rikkumine: ohud seotud sise- ja väliskeskkonnaga. Nõuetele mittevastav suitsetamisruum.	Tubakaseadus		väike

Lähtuvalt tabelis toodud ohutasemetest viiakse ohu ennetamiseks läbi korralisi inspeksioone järgmiste intervallidega:

- Ohutase I, valdkonna õigusaktide nõuete mittetäitmisest tingitud suur oht tervisele - vähemalt üks kord aastas;
- Ohutase II, valdkonna õigusaktide nõuete mittetäitmisest tingitud väike oht tervisele - korralised inspeksioonid ohu hindamise kriteeriumite alusel või sihtuuringute raames.